

Załącznik do uchwały Nr XII/75/15
Rady Gminy Secemin
z dnia 29 grudnia 2015 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016 – 2020**

SECEMIN 2015

I. WPROWADZENIE

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Secemin przez Radę Gminy, to zadanie wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar w rodzinie oraz zwiększanie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Secemin ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2016 – 2020. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1390)
- ustawa z dnia 12 marca z 2004 r o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 163 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1286)

Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Secemin na lata 2015-2020,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Secemin na rok 2015

II. DEFINICJA PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 listopada 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która pojęcie przemocy definiuje jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania naruszające prawo lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na

niebezpieczeństwo utraty życia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie są to:

- **Intencjonalność** – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu,
- **Dysproporcja sił** – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę;
- **Naruszanie godności i praw** – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie,
- **Powodowanie cierpienia i szkód** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnienia, szarpanie, policzkowanie, uderzanie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie brani).
- **Przemoc psychiczna** – agresywne zachowania które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból i cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczenie kontaktu z innymi osobami).
- **Przemoc ekonomiczna** – uniemożliwianie dostępu do rodzinnych dostępow finansowych, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka (m. in. Odbieranie zarabianych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).
- **Przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia im udzielanie pomocy.
- **Zaniedbania** - ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Rodzaje przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie, przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przemocą w rodzinie obserwują, że przemoc powtarza się w charakterystycznym schemacie zwanym cyklem przemocy.

III. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SECEMIN

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Gmina Secemin liczy 5.024 mieszkańców (stan na 30.11.2015r.) z czego 2594 stanowią kobiety. Dominującą grupę wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym, mężczyźni między 18 a 64 rokiem życia – 1727 osoby oraz kobiety między 18 a 59 rokiem życia – 1301.

Według danych członków Interdyscyplinarnego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Secemin realizowano procedurę „Niebieskie Karty” w sposób następujący:

Tabela 1. Procedura Niebieskiej Karty na terenie Gminy Secemin.

Rok	2012	2013	2014	2015 /do 30.11.2015r/
Procedura „Niebieska Karta”	12	13	12	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Seceminie.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2014 przeprowadzonych zostało 21 interwencji domowych, gdzie sprawcą przemocy była osoba uzależniona od alkoholu, 12 rodzin objętych zostało procedurą „Niebieskich Kart”.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od stycznia do listopada 2015 roku wpłynęło 28 wniosków celem rozpoczęcia procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu, zostały wezwane 43 osoby na posiedzenia Komisji w celu podjęcia przez nich stosownych działań życia bez alkoholu, a 14 wniosków zostało skierowanych do Sądu na przymusowe leczenie.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że 6,7% ludności gminy korzysta z zasiłków pomocy społecznej. Wśród tej grupy 25 rodzin to rodziny z problemem alkoholowym, a 6 to rodziny z przemocą gdzie prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”.

W 2014 roku 24 rodziny korzystały z pomocy Punktu konsultacyjnego. Ofiarami przemocy były najczęściej kobiety i dzieci. Sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu.

Z ustaleń wywiadów środowiskowych i spostrzeżeń pracowników socjalnych wynika, że zjawisko przemocy na terenie Gminy nie jest rozpowszechnione. Nie należy jednak tego problemu bagatelizować lub pozostawiać jako nie istniejący, albowiem sprawy związane z przemocą często jeszcze przez niektórych są skrywane i być może o wielu przypadkach pracownicy socjalni mogą nie mieć rozeznania.

IV. ADRESACI PROGRAMU:

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Secemin głównie skierowany jest do:

1. Ofiar przemocy w rodzinie:
 - dzieci,
 - współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych,
 - osoby starsze,
 - osoby niepełnosprawne,
2. Sprawców przemocy w rodzinie.
3. Przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.
4. Społeczności lokalnej.

Cel główny programu

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz tworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc oraz ochrony ofiar przemocy.

Cele szczegółowe programu:

1. *Koordinacja działań pomocowych realizatorów programu.*

Zadanie 1:

Działalność Interdyscyplinarnego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:

Cel zespołu:

Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

Zadania Zespołu:

- Kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- Wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy
- Kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów
- Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi,
- Zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”,
- Gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej,
- Analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego składanych do GKRPA pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy,
- Występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zadanie 2:

Poszerzenie działalności Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Uzależnień.

Cele realizacji zadania:

1. Wsparcie prawne i psychologiczne dla ofiar przemocy i osób uzależnionych

Zadania Punktu:

- Udzielanie wsparcia emocjonalnego
- Udzielanie wsparcia psychologicznego i prawnego
- Prowadzenie działań informacyjno – konsultacyjnych oraz terapeutycznych dotyczących spraw związanych z rozwiązywaniem problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- Gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczno – korekcyjne wobec sprawców przemocy.

II. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego.

Zadanie 1:

Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.

Cele realizacji zadania:

Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat przemocy domowej.

Realizacje zadania:

- Umieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy <http://ugsecemi.vot.pl/> oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej <http://www.gopssecemin.pl/>, Komendzie Powiatowej Policji, Szkołach i Placówkach opieki zdrowotnej oraz systematyczne aktualizowanie tych informacji,
- Rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- Publikowanie na stronie internetowej Gminy Secemin, GOPS-u informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,

Zadanie 2:

Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością.

Cel realizacji zadania.

Nabywanie umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Realizacja zadania wobec wybranych grup:

1. Dzieci i młodzież:
 - Promowanie zajęć edukacyjno – wychowawczych w szkołach i świetlicach środowiskowych,
 - Realizacja szkolnych programów profilaktyki przemocy,
 - Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji
2. Dorośli:
 - Konsultacje z terapeutą,
 - Terapia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
 - Uczestnictwo w spotkaniach grupy AA oraz grupy terapeutycznej

III. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.

Zadanie 1:

Udział osób i grup zawodowych w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Cel realizacji zadania

- Podniesienie poziomu wiedzy różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy,
- Profesjonalne przygotowanie poszczególnych grup do realizacji działań pomocowych,
- Udział w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

- Urząd Gminy w Seceminie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Konsultacyjno – Informacyjny,
- Komenda Powiatowa Policji we Włoszczowie,
- Placówki Opieki Zdrowotnej,
- Placówki Oświatowe
- Sąd Rejonowy we Włoszczowie.

VI. MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Na bieżąco sprawowany będzie nadzór nad realizacją programu i podejmowanie niezbędnych działań zmierzających do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Źródłem finansowania zadań zawartym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, są środki własne Gminy oraz pozyskane dotacje celowe na realizację zadania z tego zakresu.